

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 2/2024-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], oboch zastúpených JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátkou, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11C 129/2011 po právoplatnosti nálezU Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 293/2016 z 15. júna 2016 takto

rozhodol:

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava I) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11C 129/2011 (predtým sp. zn. 11C 129/2011) po právoplatnosti nálezU Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 293/2016 z 15. júna 2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľom **priznáva** finančné zadosťučinenie každému z nich **4 000 eur**, ktoré im **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezU.
- Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **410,92 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyni sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezU.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. I. ÚS 2/2024-25 z 11. januára 2024 ústavný súd prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľov doručenú 19. októbra 2023, ktorou sa domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11C 129/2011 (ďalej len „napadnuté konanie“). Zároveň žiadajú, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov a priznal im primerané finančné zadosťučinenie každému po 7 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 410,92 eur.

2. Tejto ústavnej sťažnosti predchádzalo konanie na ústavnom súde vedené pod sp. zn. II. ÚS 293/2016, v ktorom ústavný súd nálezom sp. zn. II. ÚS 293/2016 z 15. júna 2016 (ďalej len „nález ústavného súdu“) vyslovil porušenie sťažovateľmi namietaných práv, prikázal Okresnému súdu Bratislava I konať bez zbytočných prietáhov a každému zo sťažovateľov priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 eur a náhradu trov konania.

3. Ústavný súd na tomto mieste hneď v úvode považuje za vhodné ozrejmiť, že od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov prechádza od 1. júna 2023 výkon súdnictva v ostatných veciach z Okresného súdu Bratislava I na Mestský súd Bratislava IV. Zohľadňujúc uvedené zmeny súvisiace s nadobudnutím účinnosti novej súdnej mapy, ďalej v texte tohto rozhodnutia označuje Okresný súd Bratislava I ako „okresný súd“, a to pokiaľ ide o jeho postup a úkony realizované do 31. mája 2023.

4. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh, ostatného spisového materiálu, ako aj zo spisového materiálu v konaní sp. zn. II. ÚS 293/2016 vyplýva, že sťažovatelia sa žalobou z 18. februára 2011 domáhajú od žalovanej Slovenskej republiky zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky náhrady nemajetkovej ujmy v sume 33 193,91 eur a 50 000 eur a písomného ospravedlnenia podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon o zodpovednosti štátu“). Okresný súd vo veci prvýkrát rozhodol zamietnutím žaloby rozsudkom č. k. 11 C 129/2011-90 z 21. januára 2013. Tento rozsudok Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 6 Co 261/2013-112 z 20. júna 2013 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Po vrátení spisu 3. júla 2013 okresný súd vyzval navrhovateľov (sťažovateľov) uznesením č. k. 11 C 129/2011-126 z 22. septembra 2014 na odstránenie nedostatkov návrhu na začatie konania z 11. augusta 2011 a úpravu predmetu sporu, aby bolo zrejmé, či sa domáhajú ochrany osobnosti v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka alebo nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom v zmysle zákona o zodpovednosti štátu, resp. či sa domáhajú ochrany nemajetkovej ujmy alebo nároku na ochranu

proti neoprávnenému zásahu do svojej dobrej povesti, pod hrozbou odmietnutia podania. V ďalšom priebehu konania sa snažil doručovať sťažovateľom písomnosti vrátane opravného uznesenia. Do rozhodnutia ústavného súdu 15. júna 2016 vo veci nenariadil žiadne pojednávanie a nevykonal žiadny relevantný úkon smerujúci k zisteniu skutkového stavu či k vydaniu rozhodnutia. Uznesením č. k. 11C 129/2011-234 z 12. októbra 2018, ktorému predchádzalo uznesenie krajského súdu sp. zn. 6Co 391/2016 z 30. januára 2016 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo 141//2016 z 13. decembra 2017, okresný súd žalobu odmietol pre neodstránenie jej väd. Krajský súd uznesením č. k. 2Co 34/2019-275 z 27. novembra 2017 zrušil a vec znova vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Dovolanie proti tomuto odvolaciemu uzneseniu najvyšší súd odmietol uznesením sp. zn. 7Cdo 56/2021 z 29. septembra 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Sťažovatelia tvrdia, že mestský súd pokračuje v porušovaní nimi označených práv (bod 1 tohto nálezu), keďže ani po právoplatnosti nálezu ústavného súdu zo 16. júna 2016, rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo 56/2021 z 29. septembra 2021 a jemu predchádzajúceho uznesenia krajského súdu č. k. 2Co 34/2019-275 z 27. novembra 2019, ktorým zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie č. k. 11C 129/2011-234 z 12. októbra 2018 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je ich vec riadne prejednaná a meritórne rozhodnutá, a to ani po viac ako 12 rokoch, čím pretrváva ich právna neistota.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

6. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV 436/2023 zo 16. novembra 2023, ktoré si ústavný súd vyžiadal vo fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti, považoval v súlade s § 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), k ústavnej sťažnosti uviedol podrobný chronologický prehľad realizovaných procesných úkonov aj s pripojením spisového prehľadu z elektronického registra, ktorého súčasťou bolo aj vyjadrenie aktuálne zákonnej sudkyne (súdny spis jej bol pridelený 5. februára 2020, pozn.), ktorá konštatovala, že vo veci sťažovateľov sa koná plynule. Prípadné priesťahy podľa sudkyne vyplývali výlučne z objektívnych skutočností (praceneschopnosť zákonnej sudkyne, pandemická situácia COVID-19, sťahovanie súdnych spisov z okresného súdu na mestský súd, pozn.). Zákonná sudkyňa tiež ozrejmla, že ani pri maximálnej snahe a práci nad rámec týždenného pracovného času nie je v možnostiach a schopnostiach zákonného sudcu konať a vybavovať veci bez priesťahov s ohľadom na počet a skladbu súdnej agendy, ktorá je mu pridelená a tiež nie je možné vo veci nariadiť viac než dve pojednávania ročne. Aktuálne je vo veci sťažovateľov nariadené pojednávanie na 15. február 2024. Na tomto vyjadrení mestský súd zotrval aj vo svojom podaní sp. zn. 1SprV 53/2024 z 22. januára 2024.

III.2. Replika sťažovateľov:

7. Sťažovatelia vo svojej stručnej replike žiadali svojej ústavnej sťažnosti vyhovieť v celom rozsahu s poukazom na rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) aj voči Slovensku, ako aj rozhodovaciu prax ústavného súdu s tým, že rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky č. k. 16 Kss 9/2013-19 z 20. marca 2014 (na ktorý poukazovala zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení a ktorý sa týkal disciplinárneho postihu sudcu za prietahy v konaní, pozn.) je na predmetný prípad nepoužiteľný o to viac, ak doterajšie konanie a rozhodovanie nižších súdov odporuje čl. 4 ods. 4 listiny, porušujúc základné právo oboch sťažovateľov zakotvené v čl. 38 ods. 1 listiny, čo však nie je predmetom ústavnej sťažnosti, s čím sa označený porušovateľ dosiaľ ústavne konformne nevyšporiadal.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd v tejto veci podľa § 58 ods. 3 o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, lebo na základe podaní účastníkov je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Podstata námietok sťažovateľov v súvislosti s namietaným porušením ich základných práv na súdnu ochranu a na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote spočíva v konštatovaní nečinnosti okresného súdu (teraz mestského súdu) s dôrazom na skutočnosť, že v čase podania tejto druhej ústavnej sťažnosti nebolo o ich žalobe právoplatne rozhodnuté ani po viac ako 12 rokoch.

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, IV. ÚS 120/2018) a môžu byť ústavným súdom posudzované spoločne.

12. Predmetom konania je žaloba sťažovateľov na náhradu nemajetkovej ujmy podaná na okresnom súde 18. februára 2011. Posúdenie právnej zložitosti veci nie je dané samo osebe predmetom konania ani frekvenciou toho-ktorého typu konania, ale vždy skutkovými a právnymi okolnosťami konkrétnej prejednávanej veci. Ústavný súd konštatuje, že náhrada nemajetkovej ujmy, resp. náhrady škody pri výkone verejnej moci podľa zákona o zodpovednosti štátu patrí medzi bežnú agendu všeobecných súdov. Lehota viac ako sedem rokov [od právoplatnosti nálezu ústavného súdu z 15. júna 2016 (19. septembra 2016) až do podania ústavnej sťažnosti (19. októbra

2023), pozn.] s osobitným prihliadnutím na celkovú doterajšiu dĺžku konania v trvaní 12 rokov presahuje lehotu rozhodovania o akejkolvek zložitej právnej otázke (III. ÚS 62/06).

13. Pri hodnotení podľa kritéria, ako sa správali sťažovatelia v konaní, v ktorom namietajú prietahy, možno konštatovať, že problémy s doručovaním na ich strane pretrvávali i po náleze ústavného súdu z 15. júna 2016 a že súčinnosť, ktorú sú povinní súdu poskytnúť podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 (ďalej len „CSP“), napr. § 50 CSP, tiež nebola adekvátne.

14. Rozhodujúci bol však postup okresného súdu, keď tento aj napriek vydanému nálezu ústavného súdu z 15. júna 2016 a príkazu konať bez zbytočných prietahov opätovne nepostupoval v napadnutom konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Okresný súd síce po dvoch rokoch od vydania nálezu ústavného súdu vo veci rozhodol odmietnutím žaloby, avšak toto jeho rozhodnutie bolo krajským súdom zrušené a vec sa znova vrátila do štádia prvoinštančného konania. V súčasnosti sa zákonná sudkyňa mestského súdu snaží vo veci konať, pojednávanie je nariadené na 15. február 2024.

15. Na situáciu spôsobenú pandemiou v dôsledku šírenia ochorenia COVID-19 a na ňu nadväzujúce zákonné obmedzenia nebolo možné v danom prípade prihliadať, keď sa napadnuté konanie začalo podanou žalobou 18. februára 2011 a nález ústavného súdu nadobudol právoplatnosť 19. septembra 2016, teda dávno pred vypuknutím pandémie a i počas nej prevažovali obdobia, v ktorých okresnému súdu nič nebránilo v tom, aby v spore sťažovateľov konal a rozhodol.

16. Ústavný súd v danej veci nemohol zohľadniť ani personálne poddimenzovanie prvoinštančného súdu ani systémové zlyhania pri správe súdnictva, pretože personálne problémy a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prietahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia (I. ÚS 19/2000, I. ÚS 39/00, III. ÚS 33/01, I. ÚS 55/02, III. ÚS 399/2011, II. ÚS 481/2017, III. ÚS 602/2021). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto prietahom v konaní došlo a odstrániť právny stav neistoty sťažovateľa (I. ÚS 384/2022, I. ÚS 342/2023).

17. Preto, zohľadniac doterajšiu dĺžku napadnutého konania, a to už ani tak nie od podania žaloby, ale najmä od právoplatnosti nálezu ústavného súdu (7 rokov a 4 mesiace), ako aj skutočnosť, že vec nielenže nie je právoplatne skončená, ale nie je ani meritórne rozhodnutá, ústavný súd vyslovil, že postupom mestského súdu v namietanom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

18. Aj keď ústavný súd rozhodol o porušení namietaného základného práva sťažovateľov postupom mestského súdu, neprikázal, aby mestský súd vo veci konal bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, keďže takýto príkaz už bol daný nálezom ústavného súdu z 15. júna 2016 okresnému súdu ako právnomu

predchodcovi mestského súdu, a preto je povinný ho rešpektovať aj mestský súd (bod 4 výroku tohto nálezu).

19. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadali priznať im primerané finančné zadost'učinenie každému v sume 7 000 eur. Ústavný súd pri rozhodovaní o tomto návrhu na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu. Berúc do úvahy charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľov po predchádzajúcom náleze ústavného súdu a všetky okolnosti daného prípadu vrátane správania sťažovateľov (bod 13 tohto nálezu), majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd považoval priznanie sumy 4 000 eur pre každého z nich za primerané finančné zadost'učinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku tohto nálezu).

20. Vo zvyšnej časti, t. j. nad rámec priznaného finančného zadost'učinenia, ústavnej sťažnosti nevyhovelo (bod 4 výroku tohto nálezu).

Trovy konania

21. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania pred ústavným súdom v nimi požadovanej sume 410,92 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

22. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd zásadne vychádza z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur, pričom sťažovateľom vznikol nárok na náhradu trov konania za 2 úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie návrhu ústavnému súdu). Sťažovatelia z titulu náhrady trov požadovali sumu 410,92 eur, a preto povinnosť zaplatiť im túto sumu ústavný súd mestskému súdu aj uložil.

23. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 1. februára 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu